

Religionskunskap

Syfte

Religion och livsåskådning är en central del av mänsklig kultur. Människor har i alla tider och i alla samhällen försökt förstå och förklara sina levnadsvillkor och de sociala sammanhang som de ingår i. I dagens samhälle, som är präglad av mångfald, är kunskap om religioner och livsåskådningar en viktig förutsättning för ömsesidig förståelse mellan människor.

Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om religioner och livsåskådningar ur ett lokalt och globalt perspektiv. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna blir uppmärksamma på hur människor inom en och samma religiösa tradition lever med och uttrycker sin religion eller livsåskådning på olika sätt.

Undervisningen ska allsidigt belysa religioners roll i samhället, i konflikter och strävan efter fred, i social sammanhållning och segregation.

Vidare syftar undervisningen till att stimulera eleverna att reflektera över olika livsfrågor, sin identitet och sitt etiska förhållningssätt. Undervisningen ska på så sätt skapa förutsättningar för eleverna att utveckla en personlig livshållning och en förståelse för andra människors sätt att tänka och leva.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att vidga sina referensramar för att kunna tolka kulturella uttryck med anknytning till religiösa traditioner. Vidare ska undervisningen stimulera eleverna att undersöka hur människor förhåller sig till tro och vetande, med utgångspunkt i religioner och livsåskådningar. Undervisningen ska också ge eleverna möjligheter att utveckla sitt kritiska tänkande på religionskunskapens område.

Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur kön, sexualitet och relationer diskuteras och behandlas i religioner och livsåskådningar.

Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla redskap för att analysera och ta ställning i etiska och moraliska frågor. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar en förståelse för hur värderingar hänger samman med religioner och livsåskådningar. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar en beredskap att handla ansvarsfullt i förhållande till sig själva och till andra människor och till andra levande varelser.

Genom undervisningen i ämnet religionskunskap ska eleverna ges förutsättningar att utveckla förmågan att

- analysera religioner och livsåskådningar samt varierande tolkningar och bruk inom dessa,
- analysera hur religioner och livsåskådningar påverkar och påverkas av förhållanden och skeenden i samhället,
- reflektera kring livsfrågor samt sin egen och andras identitet,
- resonera och argumentera kring moraliska problem och värderingar utifrån etiska begrepp och modeller, samt
- söka information om religioner och livsåskådningar, och värdera källornas relevans och trovärdighet.

Centralt innehåll

Undervisningen i de samhällsorienterande ämnena ska behandla följande centrala innehåll

I årskurserna 1–3

Att leva tillsammans

- Skildringar av livet förr och nu, till exempel av familj och skola, i barnlitteratur, sånger och filmer. Minnen och berättelser berättade av människor som lever nu.
- Att flytta inom ett land och mellan länder. Vad detta kan ha för orsaker och få för konsekvenser.
- Livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel gott och ont, rätt och orätt, kamratskap, kön och relationer.
- Normer och regler, till exempel i skola, sport och trafik.

Att leva i närområdet

- Närområdets naturgivna förutsättningar, till exempel mark, vatten och klimat, växter och djur. Hur dessa påverkar befolkningen och bebyggelsen, och hur vi påverkar naturen.
- Hemortens historia. Vad närområdets natur, platser, byggnader och vardagliga föremål kan berätta om barns, kvinnors och mäns levnadsvillkor under olika perioder i jämförelse med idag. Jägerstenålder, bondestenålder, bronsålder, järnålder, medeltid, modern tid.
- Religioner och platser för religionsutövning i närområdet.
- Centrala samhällsfunktioner, till exempel sjukvård, polis och skola.
- Yrken och verksamheter i närområdet.
- Pengars användning och värde. Olika exempel på betalningsformer och vad några vanliga varor och tjänster kan kosta.

Att leva i världen

- Jordgloben. Kontinenternas och världshavens lägen på jordgloben. Naturtyper, vatten och klimat i olika delar av världen. Namn och lägen på världsdelen, samt länder och platser som är betydelsefulla för eleven.
- Högtider, symboler och berättelser inom några världsreligioner, till exempel från kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Miljöfrågor utifrån elevens vardag, till exempel frågor om livsstil, trafik, energi och matvaror. Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter. Alla människors lika värde. Demokratiska arbetsätt i skolan.
- Aktuella samhällsfrågor i olika medier.

Att undersöka verkligheten

- Metoder för att söka, värdera och bearbeta olika källor: intervjuer, observationer och mätningar.
- Enkla fältstudier och observationer i närmiljön av människans användning av och påverkan på naturen och landskapet.
- Kartor och mentala kartor. Storleksrelationer och väderstreck samt rumsliga begrepp, till exempel plats, läge och gräns.
- Tidslinjer och tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid.

Undervisningen i religionskunskap ska behandla följande centrala innehåll

I årskurserna 4–6

Religioner och livsåskådningar

- Ritualer, religiöst motiverade levnadsregler samt heliga platser och rum i kristendom,

islam, judendom, hinduism och buddhism samt naturreligioner.

- Centrala tankegångar och berättelser som utgör utgångspunkter för ritualer, levnadsregler och heliga platser i världsreligionerna.
- Berättelser från fornskandinavisk och samisk religion.

Religion och samhälle

- Kristendomens ställning i skolan och i det svenska samhället förr och nu. Från enhetskyrka till religiös mångfald, privatreligiositet och sekularisering.

Identitet och livsfrågor

- Livsfrågor i populärkulturen, till exempel i litteratur, musik och digitala medier.
- Livsfrågor i religioner och livsåskådningar.
- Vad religioner kan betyda för människors identitet.

Etik

- Några etiska begrepp, till exempel rätt och orätt, jämlikhet och solidaritet.
- Vardagliga moraliska frågor som kan kopplas till, kön och sexualitet samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett gott liv kan vara, och vad det kan innebära att göra gott.

1 årskurserna 7–9

Religioner och livsåskådningar

- Centrala tankegångar och urkunder i världsreligionerna kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism. Centrala tankegångar i naturreligioner. Hur tolkningar och bruk varierar inom religionerna.
- Huvuddrag i världsreligionernas historia.
- Nyandlighet och privatreligiositet.
- Livsåskådningar och livshållningar i Sverige, till exempel humanism, veganism, och feminism.

Religion och samhälle

- Religioners roller i aktuella politiska skeenden som präglas av till exempel konflikter och fredsinitiativ samt maktutövning och frihetssträvanden.
- Konflikter och samförstånd i sekulära och pluralistiska samhällen kring frågor om religionsfrihet, yttrandefrihet, världsbild, sexualitet och jämställdhet.

Identitet och livsfrågor

- Livsfrågor i populärkulturen, till exempel i litteratur, musik och digitala medier.
- Människors identiteter. Hur religioner och livsåskådningar kan forma vår bild av oss själva och andra.
- Övergångsriters funktion för formande av identiteter och gemenskaper i religiösa och sekulära sammanhang.

Etik

- Vardagliga moraliska dilemman. Analys och argumentation utifrån etiska modeller, till exempel konsekvens- och pliktetik.
- Föreställningar om det goda livet och den goda människan kopplat till dygdetiska resonemang.
- Etik och människosyn i religioner och livsåskådningar.
- Etiska begrepp som kan kopplas till hållbar utveckling respektive mänskliga rättigheter, till exempel frihet, ansvar och solidaritet.

Kunskapskrav

Progressionen i kraven gällande förmågan att analysera religioner och livsåskådningar samt varierande tolkningar, ligger dels i omfattningen av elevens kunskaper om olika religioner och livsåskådningar, deras konkreta uttryck, tankegångar och historia, dels i elevens förmåga att tydliggöra generella mönster och variation inom och mellan olika traditioner.

Progressionen i kraven gällande förmågan att analysera hur religioner påverkar och påverkas av förhållanden och skeenden i samhället, beskriver hur väl eleven kan visa på samband och ömsesidig påverkan mellan religion och samhälle. På de högre nivåerna tydliggör eleven sambanden mellan orsaker och konsekvenser i alltmer sammanhängande och mångfacetterade förklaringskedjor.

Progressionen i kraven gällande förmågan att reflektera kring livsfrågor samt sin egen och andras identiteter, handlar om elevens förmåga att beskriva och jämföra hur livsfrågor uttrycks i olika sammanhang. För de högre betygen förväntas eleven i stigande grad urskilja generella mönster och dra slutsatser om vilka betydelsefulla livsfrågor, religioner, livsåskådningar och övergångsriter kan ha.

5

Remissversion av kursplan i religionskunskap i grundskolan

Progressionen i kraven gällande förmågan att resonera och argumentera kring moraliska problem och värderingar utifrån etiska begrepp och modeller, beskriver dels med vilken säkerhet eleven använder etiska begrepp och modeller, dels förmågan att argumentera kring olika moraliska ställningstaganden med stigande krav på allsidighet och logisk stringens. Kunskapskraven mäter också hur djupgående jämförelser eleven gör av etik och människosyn inom och mellan olika religioner och livsåskådningar.

Progressionen i kraven gällande att söka information om religioner och livsåskådningar, och värdera källornas relevans och trovärdighet, belyser elevens förtrogenhet med olika typer av källor som används i religionskunskap. Eleven förväntas också på de högre nivåerna göra alltmer självständiga bedömningar av källmaterialets relevans för ämnet och de aktuella frågeställningarna, liksom av dess trovärdighet.

Kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3

Eleven kan berätta om valda delar av hemortens historia och kan utifrån berättelser och andra framställningar ge exempel på likheter och olikheter i människors levnadsvillkor på olika platser och i olika tider. Utifrån några naturgivna förutsättningar beskriver eleven hur dessa har påverkat och påverkar människorna och bebyggelsen på hemorten. Vidare anger eleven några orsaker till att människor tvingas eller väljer att flytta samt ger exempel på konsekvenser som det kan få för dem som berörs. Eleven beskriver och ger exempel på några viktiga samhällsfunktioner och förklarar varför dessa finns. Vidare ger eleven exempel på religioner och platser för religionsutövning i närområdet samt beskriver någon högtid, symbol och central berättelse från olika världsreligioner.

Eleven berättar om och beskriver några livsfrågor utifrån egna och andras erfarenheter. Utifrån vardagliga händelser ger eleven exempel på barns rättigheter. Vidare ger eleven exempel på varför gemensamma normer och regler behövs i olika sammanhang samt beskriver vad ett demokratiskt arbetssätt är. Dessutom ger eleven exempel på hur handlingar i vardagen kan påverka miljön och ger utifrån detta förslag på sådana handlingar som kan bidra till en hållbar miljö.

Eleven använder med stöd olika källor, iakttar och gör mätningar i omgivningen och besvarar på olika sätt egna eller givna frågor. Vidare använder eleven tidslinjer och vardagliga tidsbegrepp för att ange händelser i tid. För att återge namn och beskriva lägen på världsdelarna och andra för eleven betydelsefulla platser och länder, använder

eleven karta, jordglob och rumsliga begrepp.

6

Remissversion av kursplan i religionskunskap i grundskolan

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 6

Eleven redogör för kunskaper om några heliga platser och rum, ritualer och levnadsregler och ger exempel på hur dessa kan kopplas till religiösa tankegångar, berättelser och urkunder i kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism. Dessutom kan eleven återge delar av några berättelser från fornskandinavisk och samisk religion.

Eleven ger något exempel på hur kristendomens roll i svenskt samhällsliv har förändrats i ett tidsperspektiv.

Eleven ger exempel på hur livsfrågor uttrycks i olika religioner, livsåskådningar och kulturella sammanhang. Dessutom ger eleven exempel på hur människors religiösa eller livsåskådningsmässiga tillhörighet kan uttryckas och ha betydelse för deras identitet. Eleven diskuterar moraliska ställningstaganden i vardagliga situationer och ger exempel på några etiska begrepp. Därutöver ger eleven exempel på vad som kan känneteckna ett gott liv.

Utifrån någon källa kan eleven välja ut och sammanställa information som hör till givna frågeställningar om religioner och livsåskådningar och göra enkla bedömningar av informationens relevans. Eleven kan också ge exempel på någon faktor som kan påverka hur trovärdig en källa är.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 6

Eleven redogör för väsentliga kunskaper om heliga platser och rum, ritualer och levnadsregler och beskriver hur dessa kan kopplas till religiösa tankegångar, berättelser och urkunder i kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism. Dessutom kan eleven återge huvuddragen i några berättelser från fornskandinavisk och samisk religion.

Eleven ger några exempel på hur kristendomens roll i svenskt samhällsliv har förändrats i ett tidsperspektiv, och förklarar orsakerna till detta.

Eleven jämför hur livsfrågor uttrycks i olika religioner, livsåskådningar och kulturella sammanhang. Dessutom redogör eleven för hur människors religiösa eller livsåskådningsmässiga tillhörighet kan uttryckas och ha betydelse för deras identitet.

Eleven använder några etiska begrepp för att diskutera moraliska ställningstaganden i vardagliga situationer. Därutöver formulerar eleven idéer om vad som kan känneteckna ett gott liv.

Utifrån olika källor kan eleven välja ut och sammanställa relevant information om religioner och livsåskådningar och göra enkla bedömningar av hur trovärdig och relevant informationen är.

7

Remissversion av kursplan i religionskunskap i grundskolan

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 6

Eleven redogör för omfattande och väsentliga kunskaper om heliga platser och rum, ritualer och levnadsregler, och tydliggör hur dessa kan kopplas till religiösa tankegångar, berättelser och urkunder i kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism.

Dessutom kan eleven identifiera och förklara några generella drag i berättelser från fornskandinavisk och samisk religion. Eleven redogör för hur större samhällsförändringar har påverkat kristendomens roll i svenskt samhällsliv.

Eleven utreder likheter och olikheter i hur livsfrågor uttrycks i olika religioner, livsåskådningar och kulturella sammanhang. Dessutom utreder eleven hur människors religiösa tillhörighet kan uttryckas och ha betydelse för deras identitet.

Eleven använder några etiska begrepp för att på ett nyanserat sätt diskutera konsekvenser av olika moraliska ställningstaganden i vardagliga situationer. Därutöver jämför eleven olika uppfattningar om vad som kan känneteckna ett gott liv. Utifrån några olika typer av källor kan eleven välja ut och sammanställa omfattande och väsentlig information om religioner och livsåskådningar och motivera sina bedömningar av hur trovärdig och relevant informationen är.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven redogör för grundläggande kunskaper om kristendom, islam, judendom, hinduism, buddhism, nyandlighet och livsåskådningar, och ger exempel på viktiga hållpunkter i världsreligioners historia. Eleven beskriver några centrala tankegångar och ger exempel på hur de förhåller sig till praktiskt handlande och symboler inom religioner och livsåskådningar. Eleven ger något exempel på likheter och olikheter mellan olika religioner och livsåskådningar, och på variationer av tolkningar och bruk inom dessa.

Eleven ger något exempel på hur religion påverkar och påverkas av samhälleliga förhållanden och skeenden präglade av sekularisering, konflikter eller samförstånd. Eleven beskriver livsfrågor och övergångsriter och ger exempel på deras betydelse i religioner, livsåskådningar och kulturella sammanhang.

Eleven beskriver några vardagliga etiska dilemman och använder etiska begrepp i reflektion och diskussion. Vidare ger eleven, utifrån givna frågeställningar, exempel på hur etik och människosyn kan gestaltas i några religioner och livsåskådningar. Utifrån några källor kan eleven välja ut och sammanställa information som hör till givna frågeställningar om religioner och livsåskådningar och göra enkla bedömningar av hur relevanta källorna är. Eleven ger exempel på faktorer som kan påverka en källas trovärdighet.

8

Remissversion av kursplan i religionskunskap i grundskolan

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 9

Eleven redogör för väsentliga kunskaper om kristendom, islam, judendom, hinduism, buddhism, nyandlighet och livsåskådningar, liksom om huvuddrag i världsreligioners historia. Eleven beskriver och förklarar hur några centrala tankegångar hänger samman med varandra och förhåller sig till praktiskt handlande och symboler inom religioner och livsåskådningar. Eleven urskiljer väsentliga likheter och olikheter mellan olika religioner och livsåskådningar, och variationer av tolkningar och bruk inom dessa.

Eleven undersöker hur religion påverkar och påverkas av samhälleliga förhållanden och skeenden präglade av sekularisering, konflikter eller samförstånd, och visar på några samband mellan orsaker och konsekvenser.

Eleven undersöker livsfrågor och övergångsriter, urskiljer likheter och olikheter i hur de uttrycks, och resonerar kring deras betydelse i olika religioner, livsåskådningar och kulturella sammanhang.

Eleven diskuterar några vardagliga etiska dilemman och använder etiska begrepp och modeller på ett relevant sätt i reflektion och diskussion. Eleven diskuterar några likheter och olikheter i etik och människosyn inom och mellan olika religioner och livsåskådningar.

Utifrån olika källor kan eleven välja ut och sammanställa relevant information om religioner och livsåskådningar och göra enkla bedömningar av informationens trovärdighet och relevans.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 9

Eleven redogör för omfattande och väsentliga kunskaper om kristendom, islam,

judendom, hinduism, buddhism, nyandlighet och livsåskådningar, liksom om huvuddrag i världsreligioners historia. Eleven förklarar i fl era sammanhängande led hur olika centrala tankegångar hänger samman med varandra och förhåller sig till praktiskt handlande och symboler inom religioner och livsåskådningar. Eleven utreder fl era väsentliga likheter och olikheter mellan olika traditioner, och variationer av tolkningar och bruk inom dessa.

Eleven utreder hur religion påverkar och påverkas av samhällliga förhållanden och skeenden präglade av sekularisering, konflikter eller samförstånd, så att samband mellan orsaker och konsekvenser tydliggörs i fl era sammanhängande led.

Eleven generaliserar kring livsfrågor och övergångsriter genom att utreda likheter och olikheter i hur de uttrycks och vilken betydelse de kan ha i olika religiösa, livsåskådningsmässiga och kulturella sammanhang.

9

Remissversion av kursplan i religionskunskap i grundskolan

Eleven argumenterar kring komplexa etiska dilemman genom att använda etiska begrepp och modeller på ett nyanserat sätt i reflektion och diskussion. Vidare diskuterar eleven orsaker till likheter och olikheter i etik och människosyn inom och mellan olika religioner och livsåskådningar.

Utifrån olika typer av källor kan eleven välja ut och sammanställa väsentlig information om religioner och livsåskådningar och göra välgrundade bedömningar av informationens trovärdighet och relevans.